

FAKULTA SOCIÁLNÍCH STUDIÍ
MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ

OBRANNÉ A CIVILNÍ NOUZOVÉ PLÁNOVÁNÍ

HOSPODÁŘSKÁ OPATŘENÍ PRO KRIZOVÉ STAVY

Procházka Josef

CÍLE

1. OBJASNIT ZÁKLADNÍ POJMOVÝ APARÁT
 - OBRANNÉ PLÁNOVÁNÍ
 - CIVILNĚ NOUZOVÉ PLÁNOVÁNÍ – CNP;
 - HOSPODÁŘSKÁ OPATŘENÍ PRO KRIZOVÉ STAVY – HOPKS
2. OBJASNIT POLITICKO-BEZPEČNOSTNÍ A EKONOMICKÉ ASPEKTY
3. PŘEDSTAVIT SYSTÉM OBRANNÉHO PLÁNOVÁNÍ ČR
4. PŘEDSTAVIT SYSTÉM CNP A HOPKS
5. PŘEDSTAVIT SYSTÉM CNP NATO A VAZBU NA ČR

OBSAH

ÚVOD

1. ZÁKLADNÍ POJMOVÝ APARÁT
2. POLITICKO-BEZPEČNOSTNÍ A EKONOMICKÉ ASPEKTY
3. OBRANNÉ PLÁNOVÁNÍ
4. CIVILNÍ NOUZOVÉ PLÁNOVÁNÍ
5. HOSPODÁŘSKÁ OPATŘENÍ PRO KRIZOVÉ VZTAHY
6. CIVILNÍ NOUZOVÉ PLÁNOVÁNÍ NATO

ZÁVĚR

LITERATURA

- ŠENOVSKÝ, M. a ADAMEC, V. Právní rámec krizového managementu. Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, Ostrava 2007, ISBN 80-86634-55-8.
- Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR.
- Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatření pro krizové stavy
- Zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv.
- Koncepce hospodářských opatření pro krizové stavy na léta 2019–2024 s výhledem do roku 2030, SSHR, Praha, 2018.
- Koncepce tvorby, udržování a využití zásob pro humanitární pomoc do roku 2020 s výhledem do roku 2030. Praha: SSHR, 2017

ÚVOD

MOTTO

- Pokud to myslíme s přípravou na krize a stavy ohrožení vážně, musíme mít k dispozici nejen dostatek materiálních zásob, ale také funkční systém jejich výroby a doplňování.
- K tomu jsou potřeba výrobní kapacity, které bohužel nezajistí jen státní podniky.
- Již za první republiky stát dával za povinnost strategickým podnikům, aby udržovaly schopnost vyrábět nárazově nezbytný materiál a výrobky nebo aby samy měly určité skladové zásoby.
- To samozřejmě nelze činit bez náležitých finančních kompenzací a hlavně bez změny naší mentality, která si navykla na život ve všeobecném bezpečí a blahu.

*Předsedkyně výboru pro obranu Poslanecké sněmovny
Parlamentu ČR, paní Černochová, duben 2020*

ZÁKLADNÍ POJMOVÝ APARÁT

KLÍČOVÁ SLOVA

- *Obranné plánování*
- *Civilní nouzové plánování (CNP)*
- *Hospodářská opatření pro krizové stavy (HOPKS)*
- *Nouzové a válečné hospodářství*
- *Hospodářská mobilizace*
- *Regulační opatření*
- *Státní hmotné rezervy*
- *Výstavba infrastruktury pro HOPKS.*

Hospodářská opatření pro krizové stavy (HOPKS)

- Zákona č. 241/2000 Sb., o HOPKS
- Organizační, materiální nebo finanční opatření přijímané správním úřadem v krizových stavech pro zabezpečení nezbytné dodávky výrobků, prací a služeb, bez níž nelze zajistit překonání krizových stavů.
- HOPKS vytvářejí podmínky pro realizaci opatření krizového a havarijního plánování v praxi.

System nouzového hospodářství

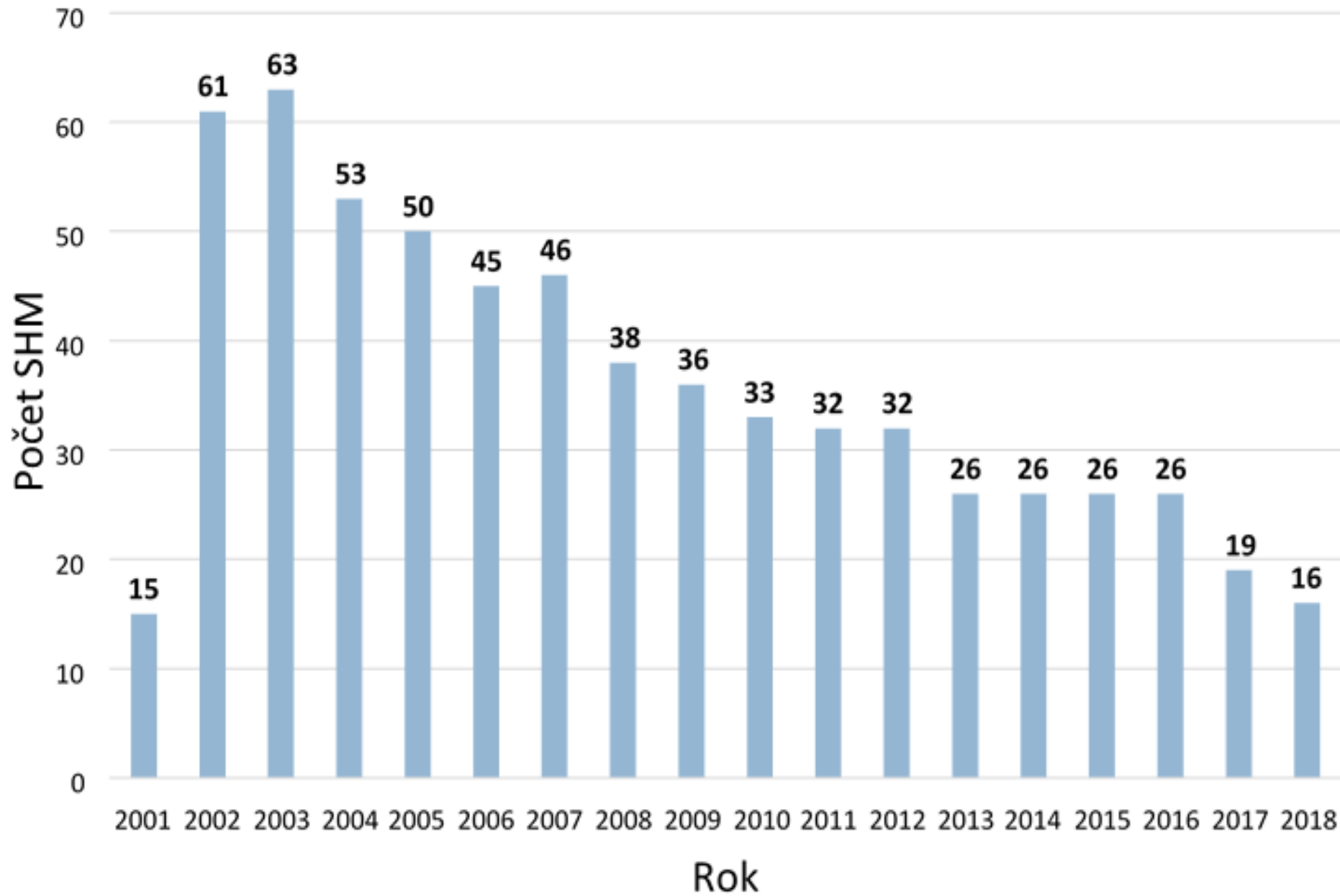
- Součást HOPKS zabezpečující nezbytné dodávky pro uspokojení základních životních potřeb obyvatelstva, pro podporu činnosti hasičských záchranných sborů a havarijních služeb a pro podporu výkonu státní správy,
- Dodávky by měly probíhat způsobem obvyklým pro období mimo krizové stavy.
- System nouzového hospodářství se využívá pro překonání **všech krizových stavů (SN, NS, SOS, VS)**.
- Tento system lze využít i za válečného stavu pro uspokojení potřeb civilních subjektů.

Hospodářská mobilizace

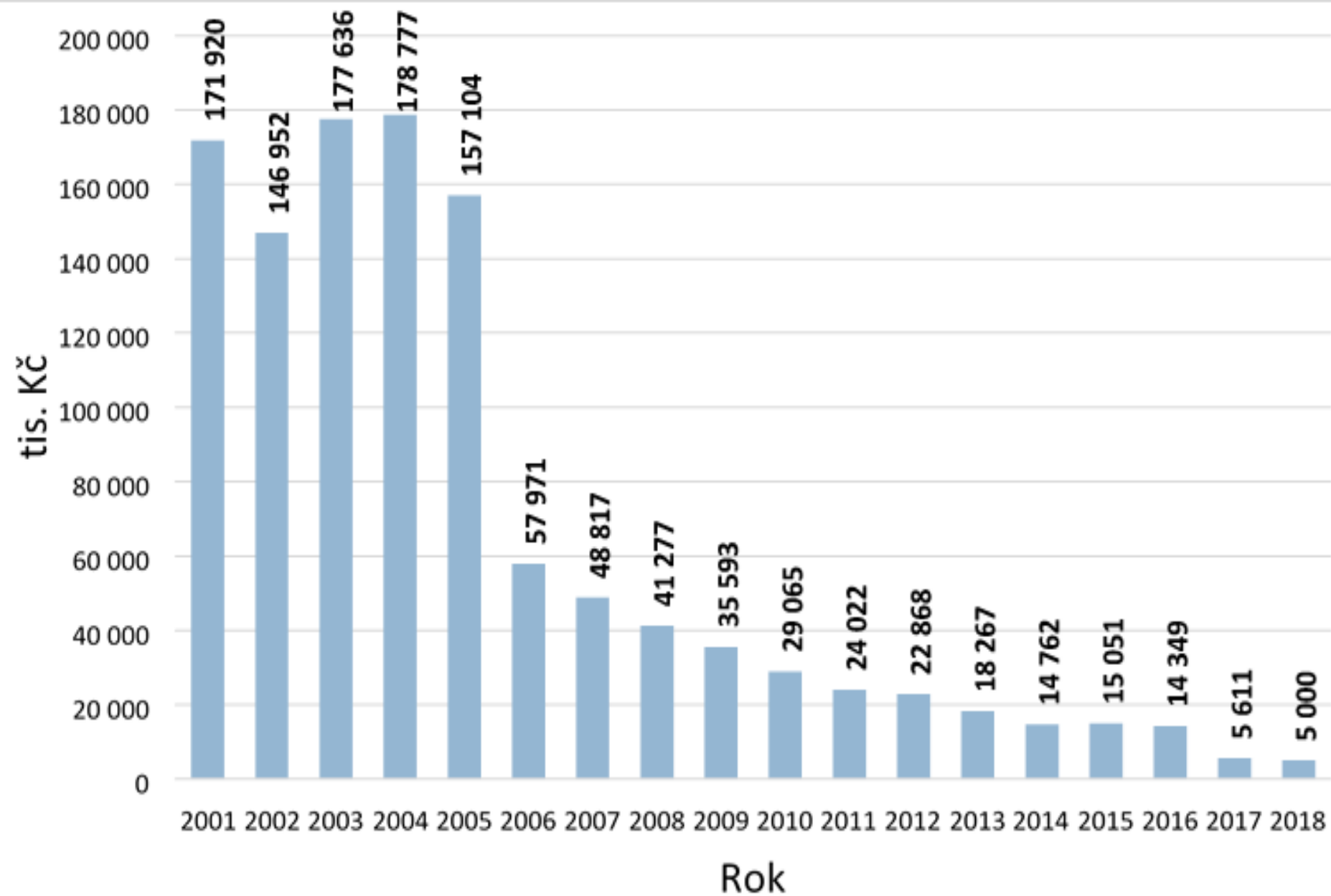
- Organizační, materiální, personální a jiná opatření, kterými ústřední správní úřad zabezpečuje **mobilizační dodávku** pro potřeby ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů za stavu ohrožení státu (SOS) a válečného stavu(VS)
- SSHR garantuje celou oblast hospodářské mobilizace (HM), zajišťuje procesy plánování, financování a kontroly.
- Objednatelé mobilizačních dodávek (Ústřední správní úřady)
- Podnikatelské subjekty – dodavatelé mobilizačních dodávek z celé ČR.
- Předmětem dodávek rozsáhlý sortiment výrobků, různé druhy techniky a náhradních dílů, smluvní zajištění potřebných druhů oprav (běžné, střední, generální) a další služby.

Plán hospodářské mobilizace

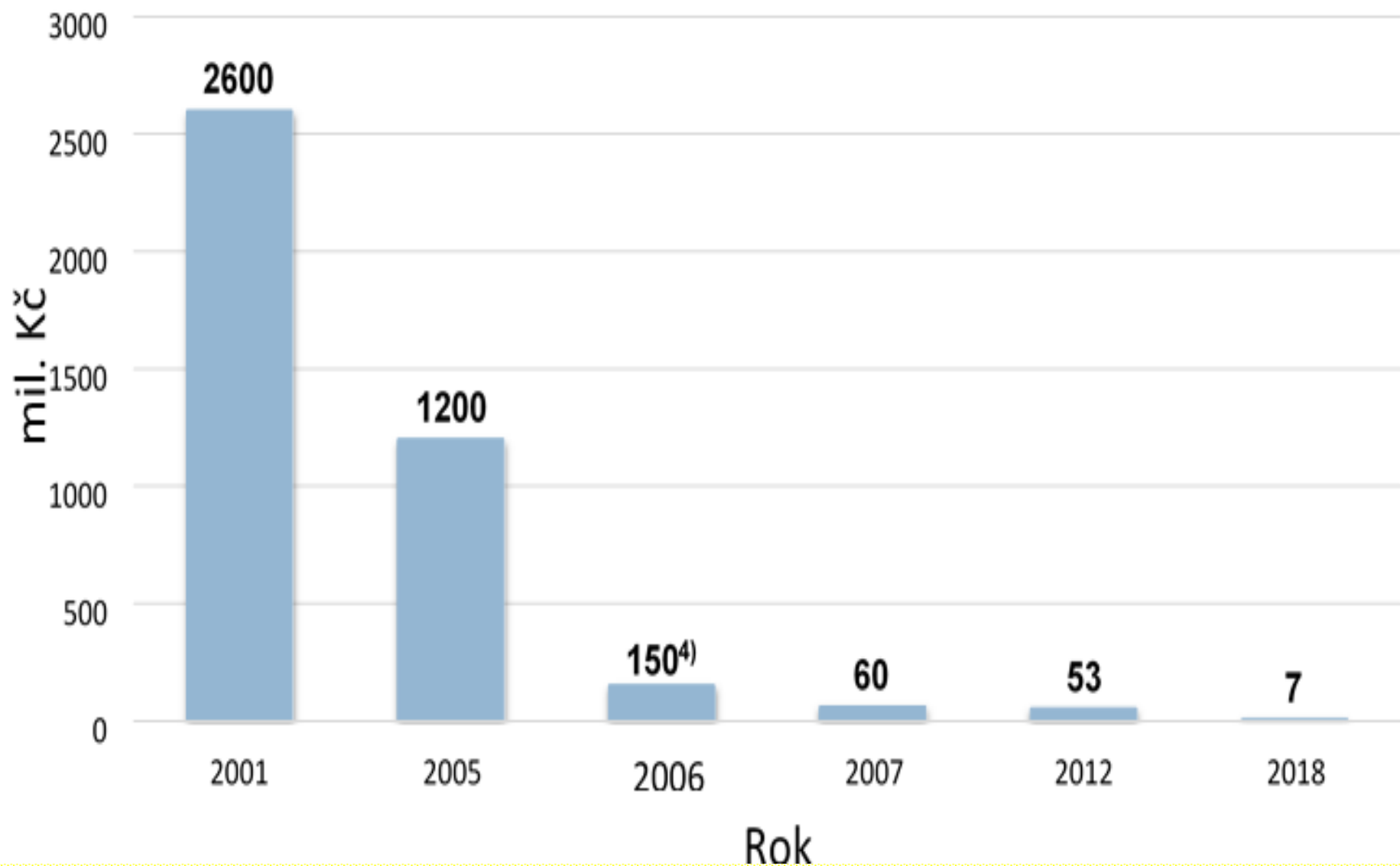
- Na základě požadavků OS a ozbrojených bezpečnostních sborů zpracuje ústřední správní úřad dle kompetenčního zákona plán hospodářské mobilizace.
- Odpovědným orgánem za zajištění těchto požadavků jsou ministerstva, do jejichž působnosti zabezpečení ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů patří (ministerstvo obrany, min. vnitra, min. spravedlnosti, min. financí).
- Objednatel mobilizační dodávky o jejím zajištění uzavře s dodavatelem mobilizační dodávky písemnou smlouvu pro zajištění mobilizační dodávky.
- Výdaje jsou hrazeny z rozpočtové kapitoly SSHR.

Vývoj počtu subjektů hospodářské mobilizace
Zdroj: SSHR

Vývoj prostředků na zabezpečení hospodářské mobilizace
Zdroj: SSHR

Vývoj prostředků na mobilizační rezervy
Zdroj: SSHR

Válečné hospodářství

- Rozhodující část výrobních kapacit a služeb hospodářství státu pro zabezpečení činnosti **ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů**, uspokojení základních životních potřeb obyvatelstva a zachování základních funkcí státu.
- Vzniká transformací mírového hospodářství.
- Zahrnuje novou formulaci cílů, změnu výrobních programů, přeměnu průmyslu, evakuaci lidí, kapacit a materiálu, alokaci zdrojů a změnu v řízení.

Věcné zdroje

- věcné prostředky podle krizového zákona tj. movitá nebo nemovitá věc nebo poskytovaná služba),
- nezbytné dodávky podle zákona č. 241/2000 Sb., o HOPKS, tj. výrobky, práce nebo služby, bez nichž nelze zajistit překonání krizového stavu,
- státní hmotné rezervy (SHR), tj.:
 - pohotovostní zásoby,
 - zásoby pro humanitární pomoc,
 - hmotné rezervy,
 - a mobilizační rezervy.
- Podíl hodnoty jednotlivých druhů SHR na celkové evidenční ceně SHR: hmotné rezervy 90 %; mobilizační rezervy 9 %; pohotovostní zásoby 1 %; zásoby pro humanitární pomoc 0,03 %.

Státní hmotné rezervy

- Státem vytvořené zásoby důležitých surovin, materiálů, polotovarů a výrobků
- Určené pro zajištění obranyschopnosti a obrany státu, ochranu **životně důležitých hospodářských zájmů státu**
- Zajišťování nezbytných dodávek v systému nouzového hospodářství a hospodářské mobilizace, humanitární pomoc a pro odstraňování následků krizových situací.

Struktura státních hmotných rezerv

Hmotné rezervy

(strategické rezervy státu -
zajišťují základní
ekonomické zájmy státu)

Zásoby pro humanitární pomoc

(pomoc pro postižené
osoby v rámci nouzového
hospodářství)

Státní hmotné rezervy (SHR)

Mobilizační rezervy

(nezbytné dodávky pro
ozbrojené síly
a ozbrojené bezpečnostní
sbory v systému
hospodářské mobilizace)

Pohotovostní zásoby

(nezbytné dodávky v rámci
nouzového hospodářství)

Strategické zásoby

- Část hmotných rezerv představující **zásoby životně důležitých** surovin, materiálů, výrobků a potravinových položek pro materiální zajištění obranyschopnosti a obrany státu, pro odstraňování následků krizových situací a pro ochranu životně důležitých hospodářských zájmů státu.

Nezbytná dodávka

- Dodávka výrobků, prací a služeb pro zajištění základních životních potřeb obyvatelstva, pro podporu činnosti ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, hasičských záchranných sborů a havarijních služeb a pro podporu výkonu státní správy, **bez níž nelze zajistit překonání krizových stavů.**
- Dodavatelem jsou právnické osoby, jejichž předmět podnikání umožňuje dodání požadovaných komodit.
- Nezbytnou dodávku hradí orgán krizového řízení, který o ní rozhodl.
- Jsou využívány za podmínek stanovených zákonem pro řešení krizových situací.
- Zajištění nezbytných dodávek za krizové situace organizují orgány krizového řízení (krizové štáby) a dodávky zajišťují podnikatelské subjekty.

Plán nezbytných dodávek

- Základní plánovací dokument, přílohou krizového plánu
- Plánování nezbytných dodávek je spojeno s trvalým přehledem o nich a o jejich dodavatelích (IS Argis).
- IS Argis slouží pro informační a materiálovou podpora orgánů krizového řízení.
- Je provozován a spravován Správou státních hmotných rezerv.
- Mohou do něj vstoupit další uživatelé včetně obcí s rozšířenou působností.
- Uživatelé mohou nárokovat a získat požadované nezbytné dodávky.
- Do systému vstupují vybrané ekonomické subjekty a poskytují požadované informace o svých kapacitách a o možných nezbytných dodávkách.

Regulační opatření

- Opatření sloužící ke snížení spotřeby nedostatkových surovin, výrobků a energií
- Usměrnění spotřeby těchto komodit v souladu s krizovými plány v případech, kdy krizová situace nabývá rozsahu a běžné ekonomické nástroje nejsou při zajišťování nezbytných dodávek dostatečně účinné.

POLITICKO-BEZPEČNOSTNÍ
A
EKONOMICKÉ ASPEKTY

POLITICKO-BEZPEČNOSTNÍ ASPEKTY

- VÝCHODISKEM JE ANALÝZA BEZPEČNOSTNÍHO PROSTŘEDÍ A ANALÝZA RIZIK
- BEZPEČNOSTNÍ STRATEGIE ČR NABÍZÍ JEN OMEZENĚ VYUŽITELNÉ ZADÁNÍ
- KARDINÁLNÍ OTÁZKA: PRO JAKÉ SCÉNÁŘE VYTVÁŘÍME HOPKS?
- JAKÉ JE HODNOCENÍ BEZPEČNOSTNÍCH RIZIK?
- VYTVÁŘÍME HOPKS PRO ŘEŠENÍ HUMANITÁRNÍ KRIZE SPOJENÉ S MIGRACÍ ČI ŽIVELNÍ KATASTROFOU?
- VYTVÁŘÍME HOPKS PRO ŘEŠENÍ PANDEMIE?
- VYTVÁŘÍME HOPKS PRO ZAJIŠTĚNÍ HOSPODÁŘSKÉ MOBILIZACE A VÁLEČNOU EKONOMIKU?

EKONOMICKÉ ASPEKTY

- PRIORITYZACE POŽADAVKŮ NA ZÁKLADĚ RIZIK
- SOUBĚŽNOST SCÉNÁŘŮ!!
- VYUŽITÍ VÍCEZDROJOVÉHO FINANCOVÁNÍ
- ZAPOJENÍ STÁTNÍCH I SOUKROMÝCH SUBJEKTŮ
- ÚČELNOST, HOSPODÁRNOST A EFEKTIVNOST
- ZAJIŠTĚNÍ BEZPEČNOSTI DODÁVEK - NENÍ MOŽNÉ DOSÁHNOUT ABSOLUTNÍ NEZÁVISLOSTI ČR
- OBNOVA EKONOMIKY PODLE PRINCIPŮ (PARTICIPACE, SUBSIDIARITY, SOLIDARITY)

OBRANNÉ PLÁNOVÁNÍ

ÚVOD

***„Plánování je důležité,
ale plány jsou
bez cenné.“***

***„Planning is everything,
plan is worthless.“***

Dwight David Eisenhower

ÚVOD

***„Žádný plán nepřezije
první výstřel.“***

***„Kein Operationsplan
reicht mit einiger
Sicherheit über das erste
Zusammentreffen mit der
feindlichen Hauptmacht
hinaus.“***

Helmuth von Moltke

BEZPEČNOST A OBRANA

OBRANNÉ
PLÁNOVÁNÍ

VYTVÁŘENÍ SIL

SCHOPNOSTI

Plánování rozvoje

OPERAČNÍ
PLÁNOVÁNÍ

POUŽITÍ SIL

OPERACE

Plánování operací

ŘÍZENÍ BEZPEČNOSTI A OBRANY

PLÁNOVÁNÍ OBRANY ČR, zákon 222

- Nástroj realizace obranné politiky státu
- Gestor: MO ČR;
- Výstup: Ústřední plán obrany ČR.

PLÁNY OBRANY STÁTU

- Soubor věcných, organizačních a personálních opatření určených k:
 - zajišťování obrany státu,
 - plnění mezinárodních smluvních závazků ČR o společné obraně,
 - podílu OS na činnostech mezinárodních organizací ve prospěch míru;
 - účasti OS na mírových operacích.

PLÁNY OBRANY STÁTU

- (1) ústřední plán obrany státu a dílčí plány obrany;
- (2) plán odpovídajících sil a prostředků nezbytných k zajišťování obrany státu za SOS, VS;
- (3) plán doplňování odpovídajících sil a prostředků nezbytných k zajišťování obrany státu za SOS a VS;
- (4) plány hospodářské mobilizace;
- (5) plán operační přípravy státního území ČR a plán její realizace;
- (6) předběžné operační a stálé obranné plány;
- (7) seznam a katalog opatření národního systému reakce na krize pro potřeby řízení obrany státu;
- (8) plány přípravy občanů k obraně státu.

HOSPODÁŘSKÁ OPATŘENÍ PRO KRIZOVÉ STAVY

HOPKS

- Součást **obranného plánování a CNP**
- Nezbytný nástroj k zajištění věcných zdrojů a služeb pro potřeby obranného plánování a CNP.

Vlivy:

- **potřeba věcných zdrojů** zabezpečovaných v systému hospodářské mobilizace pro obranné plánování a CNP;
- **schopností** (včetně jejich znalostí) obranné průmyslové základny tyto požadavky zabezpečovat;
- výše přidělených finančních prostředků ze státního rozpočtu.

PODSTATA HOPKS

- Převážně materiální a technická podpora krizových opatření a postupů
- Potřeba materiálů a techniky je různorodá, dle typu a rozsahu krize.
- Nezbytné a mobilizační dodávky vycházejí z analýzy rizik ústředních správních úřadů, krajů a ORP(identifikaci potřeby)
- Mohou být zatíženy určitou kumulační, statistickou, či analytickou chybou. Snahou je maximalizovat požadavky a jistit svou připravenost.
- Udržování zásob pro krizové stavy a realizace opatření je finančně náročná. Hledán je kompromis mezi krizovou připraveností a náklady na tuto připravenost.

ÚČEL

- Pro překonání krizové situace je třeba využívat zejména ekonomický potenciál státu a také právnických a podnikajících fyzických osob.
- Nástroj pro efektivní využití ekonomického potenciálu státu.
- Umožňuje přípravu na řešení krizových situací s využitím dostupných zdrojů ekonomických subjektů (právnických nebo podnikajících fyzických osob).
- Systém umožňující předem si ujasnit, co bude v dané chvíli potřeba, co bude možné zabezpečit u podnikatelské sféry a co bude nutné zabezpečit vytvořením dostatečných pohotovostních zásob.

HOPKS

- **Jsou přijímána po vyhlášení krizových stavů a jsou určena:**
- k uspokojení základních potřeb fyzických osob na území ČR umožňující přežití krizových stavů bez těžké újmy na zdraví
- pro podporu činnosti ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů, havarijních služeb a zdravotnické záchranné služby,
- pro podporu výkonu státní správy.

SYSTÉM HOPKS

Zahrnuje:

- systém nouzového hospodářství,
- systém hospodářské mobilizace,
- použití státních hmotných rezerv,
- výstavbu a údržbu infrastruktury,
- regulační opatření
- systému vazeb, smluv, zásob
- IS pro evidenci a řízení zajišťování věcných zdrojů
- Činnost Správy státních hmotných rezerv (SSHR).

Souhrn - místo a úloha jednotlivých součástí systému HOPKS

Stav nebezpečí Nouzový stav Stav ohrožení státu Válečný stav

Nouzové hospodářství

obyvatelstvo, HS, HZS, státní správa

Hospodářská mobilizace

OS, OBS

Hmotné rezervy

Regulační opatření

obyvatelstvo, OS, OBS, HS, HZS, st. správa

Infrastruktura

CIVILNÍ NOUZOVÉ PLÁNOVÁNÍ

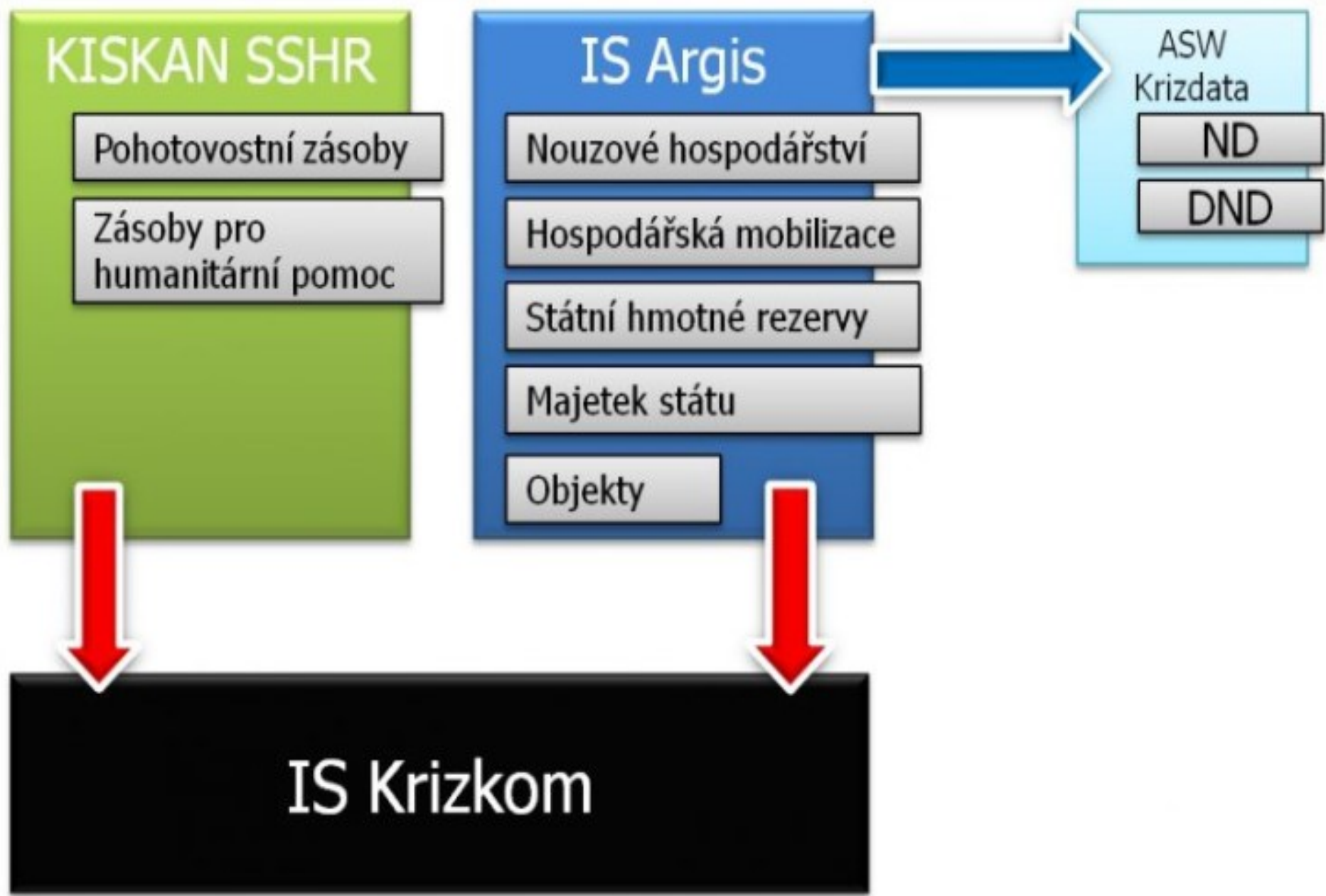
SPRÁVA STÁTNÍCH HMOTNÝCH REZERV

Zajišťuje:

- vlastní pořízení položek SHR,
- financování realizace prvků infrastruktury (sklady, kryty, sila na zemědělské produkty,...),
- financování uchování výrobních schopností,
- financování přípravy mobilizačních dodávek
- informační podporu HOPKS a podporu rozhodování orgánů krizového **řízení** (informace o věcných zdrojích potřebných k pokrytí nezbytných dodávek).

PLÁN VYTVÁŘENÍ A UDRŽOVÁNÍ SHR

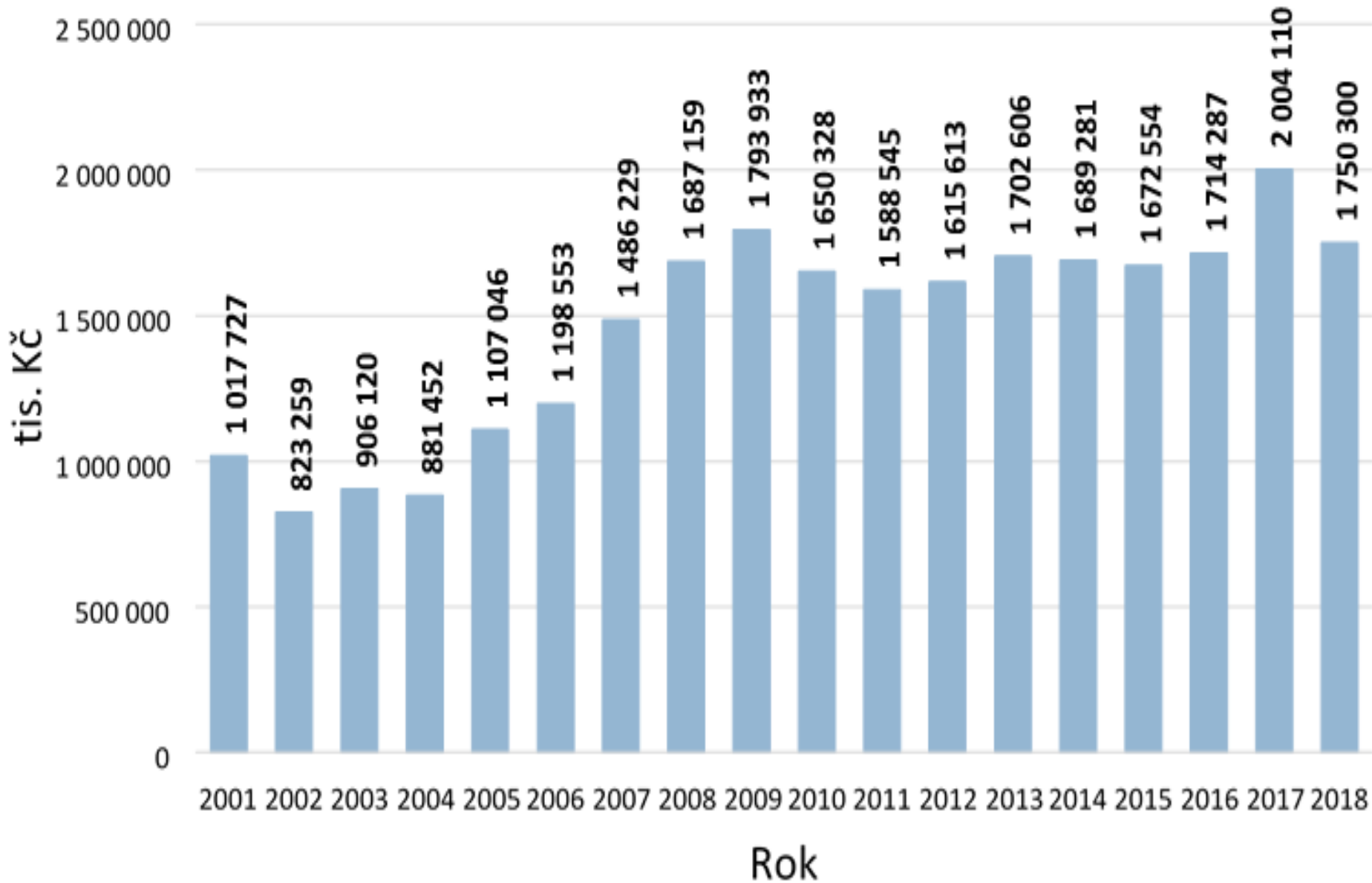
- Základním plánovací dokument pro zajištění opatření v oblasti nouzového hospodářství, hospodářské mobilizace a tvorby státních hmotných rezerv (SHR)
- Požadavky uplatňují ústřední správní úřady
- Přílohu tvoří skladba hmotných rezerv, jejich minimální limity a orientační cílové stavy.
- Plán zpracovává SSHR, dvouleté cykly,
- Projednává Bezpečnostní rada státu, schvaluje vláda

Funkční schéma informačních systémů pro podporu HOPKS

Hmotné rezervy

- Vybrané základní suroviny, materiály, polotovary a výrobky.
- Určeny pro zajištění obranyschopnosti a obrany státu, pro odstraňování následků krizových situací a pro ochranu životně důležitých hospodářských zájmů státu.
- Struktura hmotných rezerv:
 - Ropa a ropné produkty
 - Potraviny
 - Kovy
 - Ostatní strategické materiály

Vývoj výdajů na zajištění hmotných rezerv
Zdroj: SSHR

Pohotovostní zásoby (1)

- Slouží k zajištění nezbytných dodávek v systému nouzového hospodářství pro podporu obyvatelstva, činnosti havarijních služeb a hasičských záchranných sborů, které nelze zajistit obvyklým způsobem na území ČR
- Vytvářejí se na základě požadavků vyplývajících z krizových plánů ústředních správních úřadů.
- Pohotovostní zásoby (PZ) se vytváří v případě, kdy ústřední správní úřad není schopen z časového, ekonomického, či jiného (např. množství, či unikátnost výroby) hlediska zajistit nezbytnou dodávku od ekonomických subjektů.
- V tomto případě je možné a ekonomické zásoby pořídit z prostředků státu a udržovat je na skladu jako PZ.

Pohotovostní zásoby (2)

- O použití PZ rozhoduje vedoucí ústředního správního úřadu, na jehož žádost byly pohotovostní zásoby vytvořeny.
- Na základě tohoto rozhodnutí SSHR vydá pohotovostní zásoby.
- O použití PZ po vyhlášení stavu nebezpečí může rozhodnout krajský úřad, pokud:
 - jsou uloženy v jeho správním obvodu,
 - použití PZ je v jeho plánu nezbytných dodávek a budou použity k odvrácení ohrožení života nebo zdraví obyvatel nebo odvrácení značné škody.

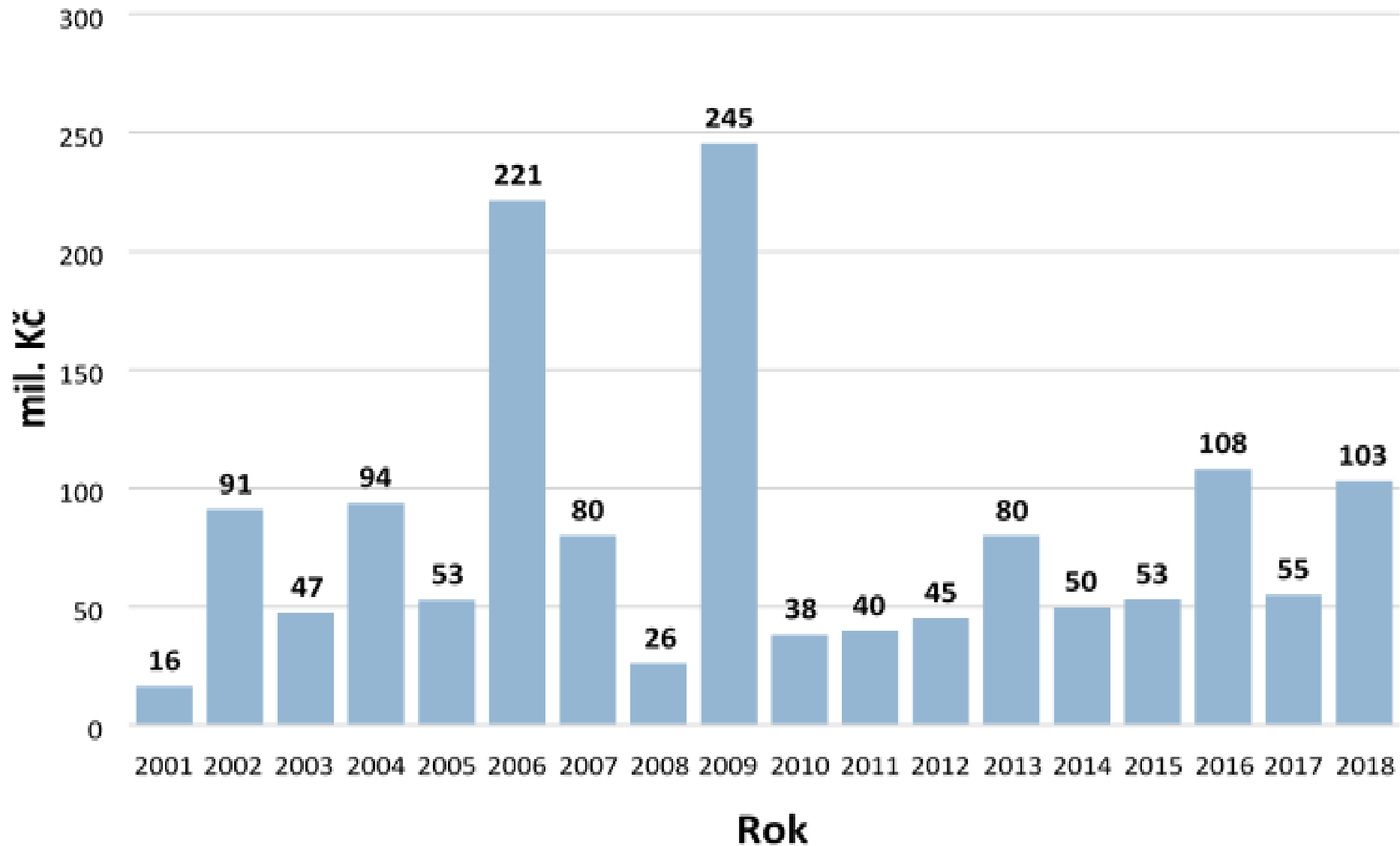
Zásoby pro humanitární pomoc (1)

- Vytvářeny v systému státních hmotných rezerv, ale **jsou součástí systému nouzového hospodářství.**
- Zásoby humanitární pomoci (ZHP) udržuje SSHR.
- Vlastníkem je stát.
- O vydání rozhoduje předseda SSHR na základě požadavku krajského úřadu, obecního úřadu s rozšířenou působností.
- Přidělení zásob pro humanitární pomoc fyzickým osobám vážně postiženým krizovou situací zajišťuje hejtman nebo starosta obce s rozšířenou působností, kterému byly zásoby pro humanitární pomoc poskytnuty.
- Vydané zásoby se neuhrazují, ani nevracejí.

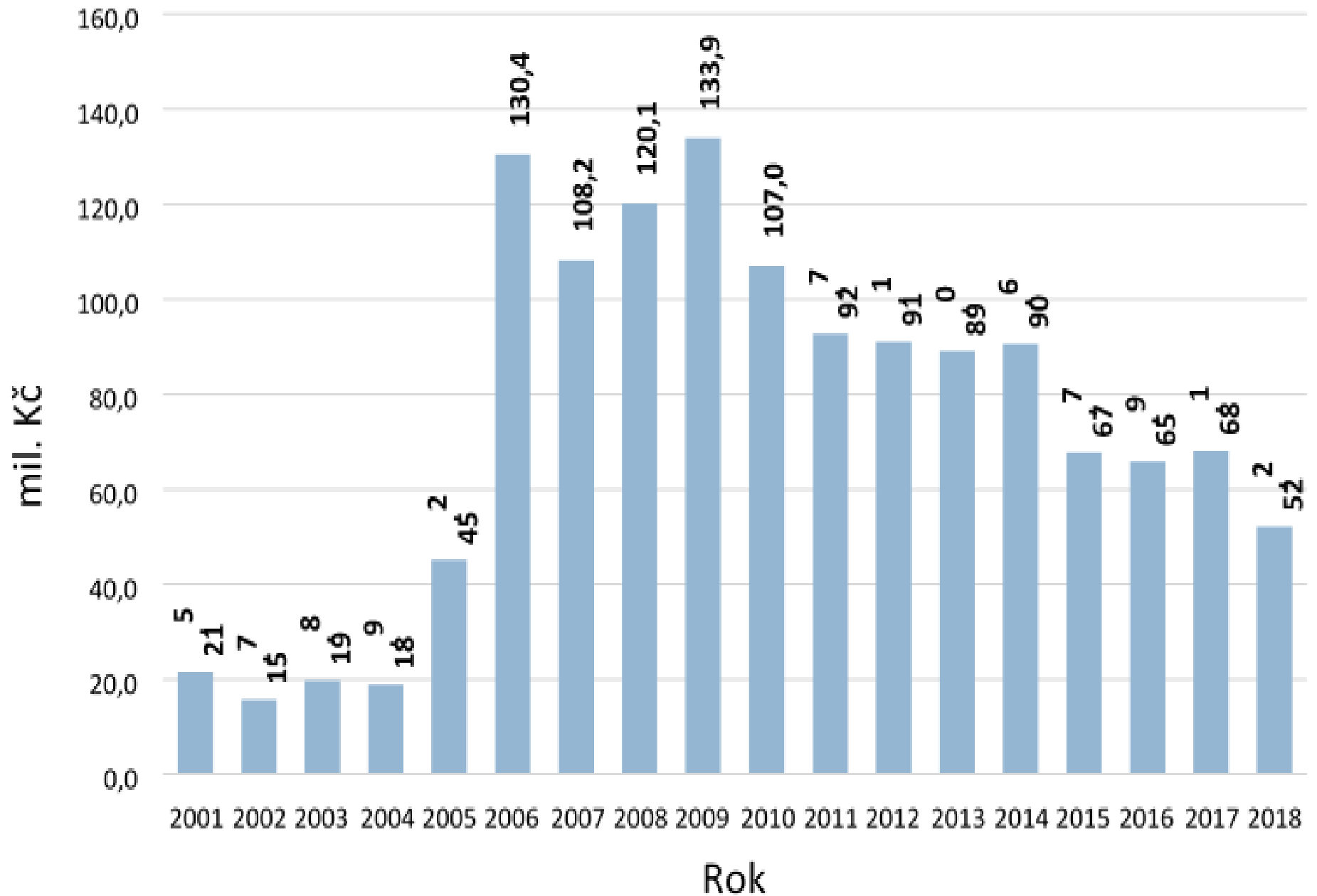
Zásoby pro humanitární pomoc (2)

Zahrnují:

- nouzové dodávky potravin,
- balenou pitnou vodu,
- základní hygienické potřeby,
- pracovní vybavení,
- nouzové osvětlení,
- prostředky umožňující nouzový nocleh, a další potřebné vybavení.

Výdaje na nákup, obměny a záměnu PZ a ZHP
Zdroj: SSHR

Výdaje na oblast nouzového hospodářství
Zdroj: SSHR

CVIČENÍ ZDROJE 2018 (1)

- Procvičit přípravu na řešení krizových stavů s využitím systému CNP
- Proběhlo v olomouckém, středočeském a zlínském kraji za účasti krizových orgánů, složek IZS, orgánů veřejné správy a SSHR.
- Téma: Koordinace vyžadování a poskytování zdrojů za krizového stavu (KS)

CVIČENÍ ZDROJE 2018 (2) - CÍLE

- Prověřit aktuálnost krizových plánů (KP) především v části „Plán nezbytných dodávek“.
- Ověřit využitelnost KIS a vazeb orgánů krizového řízení (KŘ) a informační systém Krizkom (SSHR).
- Ověřit odbornou připravenost orgánů KŘ.
- Procvičit pravidla pro vyžadování a zabezpečení věcných zdrojů.
- Procvičit vyhodnocení potřeby věcných zdrojů.
- Prověřit systém toku informací při vyžadování a poskytování věcných zdrojů.
- Procvičit schopnost reakce krizových štábů (KŠ) obcí s rozšířenou působností (ORP) na vzniklou krizovou situaci, připravenost k analýze a definování potřeb věcných zdrojů.

CVIČENÍ ZDROJE 2018 (3) - VÝSLEDKY

- Cvičící řešili posloupnost materiálního zabezpečení KS při odstraňování následků rozsáhlých povodní.
- Pro zvládnutí krizové situace bylo nutné zajistit nezbytné dodávky.
- Prioritně byly vyžadovány zdroje dostupné v územním obvodu příslušných obcí a kraje.
- Vzhledem k celkovému rozsahu následků povodně vlastní zdroje nebyly dostatečné a bylo nezbytné zajistit zdroje z ostatních částí území ČR.
- KŠ přitom byly využity pravidla a postupy podle Metodiky pro vyžadování věcných zdrojů za krizové situace.
- Cvičení znamenalo nárůst schopností KŠ v řešení krizové situace s využitím nezbytných dodávek v rámci HOPKS.

FAKULTA SOCIÁLNÍCH STUDIÍ
MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ

CIVILNÍ NOUZOVÉ PLÁNOVÁNÍ NATO

Josef PROCHÁZKA

2020

CIVILNÍ NOUZOVÉ PLÁNOVÁNÍ NATO

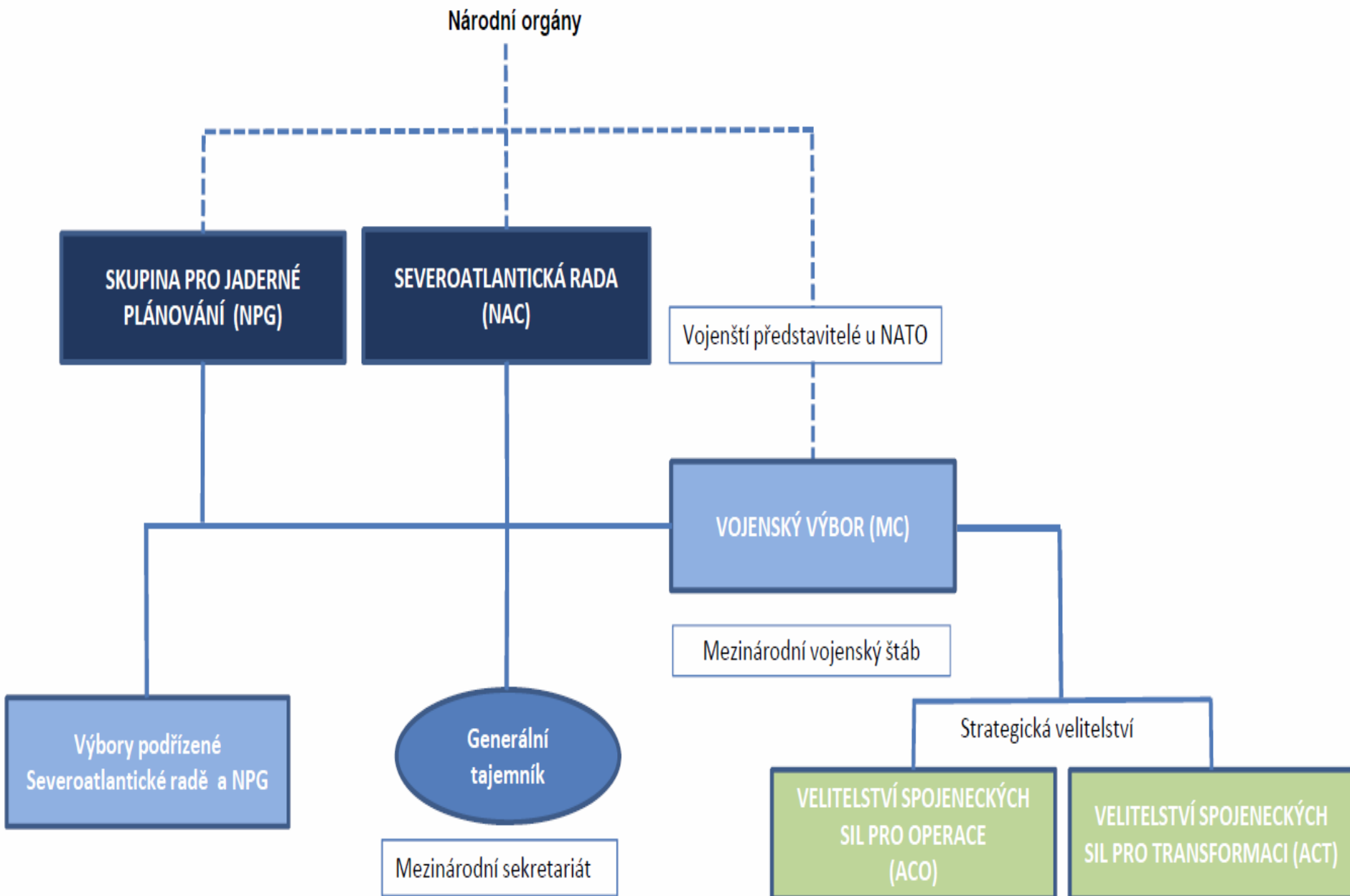
- NATO od svého založení klade důraz na ochranu civilního obyvatelstva
- Od 1953 mohou kapacity k ochraně obyvatel během vojenských konfliktů sloužit také civilnímu obyvatelstvu během přírodních katastrof
- V roce 1998 založeno EADRCC

ROLE CNP NATO

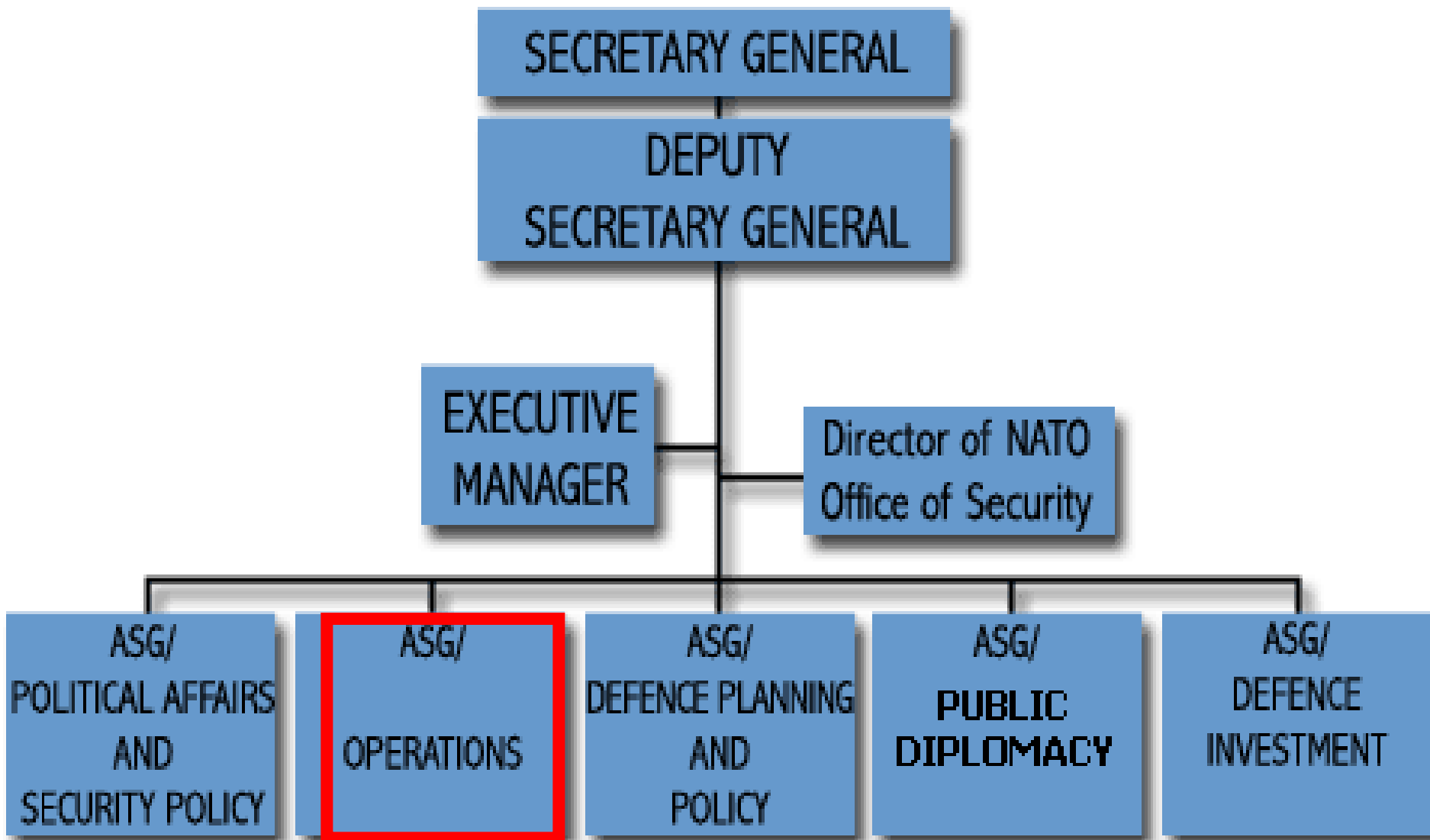
1. Civilní podpora operacím NATO v rámci čl. 5 (o kolektivní obraně),
2. Podpora operacím NATO mimo čl. 5 (operace v rámci mezinárodního krizového řízení),
3. Podpora národních vlád v případě katastrof (nevojenských krizových situací),
4. Podpora národních vlád v ochraně obyvatelstva proti následkům zbraní hromadného ničení,
5. Spolupráce s partnery.

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA
NATO
A
PRVKY CIVILNĚ NOUZOVÉHO
PLÁNOVÁNÍ

Civilní a vojenská struktura NATO

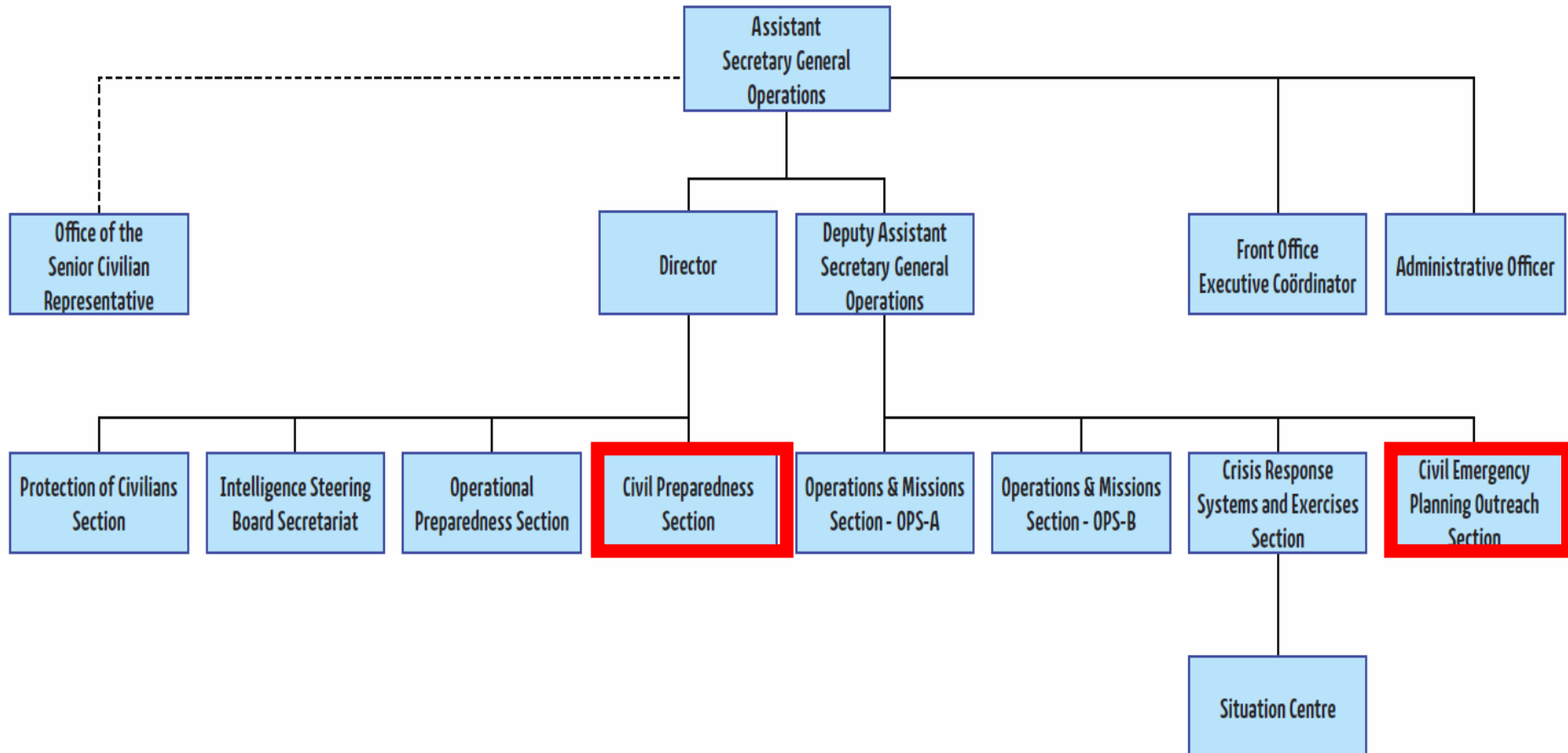
MEZINÁRODNÍ ŠTÁB

SEKCE CIVILNÍ PŘIPRAVENOSTI

Prepare / Anticipate

Prosecute

Phases of Crisis Management

ZÁKLADNÍ DOKUMENTY CNP

- Politická směrnice CNP NATO
 - Civilní podpora pro plánování a vedení vojenských operací
 - Odolnost a schopnosti zvládat mimořádné události
 - Spolupráce s partnery
 - Koordinace s ostatními mezinárodními organizacemi/aktéry
- Pracovní program Výboru pro civilně nouzové plánování (Civil Emergency Planning Committee - CEPC)
- Pracovní programy plánovacích skupin
 - Skupina pro civilní ochranu (Civil Protection Group – CPG)
 - Společná skupina pro zdraví, zemědělství a potraviny (Joint Health Agriculture and Food Group – JHAFG)
 - Skupina pro průmyslové zdroje a komunikační služby (Industrial Resources and Communication Services Group – IRCSG)
 - Skupina pro dopravu (Transportation Group – TG)

CNP NATO – VAZBY NA ČR

- Koordinace národních plánovacích činností členských i partnerských států za účelem zajištění co nejefektivnějšího využití civilních zdrojů při společném dosahování strategických cílů Aliance
- V ČR je ústředním orgánem státní správy **MV-GŘ**
HZS ČR
 - sjednocuje postupy ministerstev a jiných ústředních správních úřadů

NATO

Česká republika

NAC - Severoatlantická rada
(North Atlantic Council)

Vláda

BRS

Stálá delegace
ČR při NATO

**CEPC - Výbor pro civilní nouzové
plánování**

MV-GŘ HZS ČR

VCNP

CPG - Skupina pro civilní ochranu

MV-GŘ HZS ČR

TG - Skupina pro dopravu

Ministerstvo dopravy (MD)

**IRCSG - Skupina pro průmyslové
zdroje a komunikační služby**

**Ministerstvo průmyslu a obchodu
(MPO) a Český telekomunikační úřad
(ČTÚ)**

**JHAFG - Společná skupina pro zdraví,
zemědělství a potraviny**

**Ministerstvo zdravotnictví (MZd) a
Ministerstvo zemědělství (MZe)**

VÝBOR PRO CIVILNÍ NOUZOVÉ PLÁNOVÁNÍ (CEPC)

- Vrchním politickým a poradním orgánem Severoatlantické rady (NAC) v záležitostech civilního nouzového plánování (Civil Emergency Planning – CEP)
- Formáty: permanentní, plenární, členský (28), partnerský, 28+n
- Řídí práci 4 tzv. Plánovacích skupin (8 výborů)

SKUPINA PRO CIVILNÍ OCHRANU (CPG)

- Civil Protection Group (CPG)
- Gestor v ČR: MV-GŘ HZS ČR
- Založena roku 1952,
- Dříve se zabýval vojenskými aspekty civilní obrany (varování, ukrytí)
- V současnosti se zaměřuje na civilní mimořádné události.

DOPRAVNÍ SKUPINA (TG)

- Transport Group
- Gestor v ČR: Ministerstvo dopravy
- Skupina vznikla sloučením:
 - Civil Aviation Planning Committee (CAPC)
 - Planning Board for Ocean Shipping (PBOS)
 - Planning Board for Inland Surface Transport (PBIST)
- Skupina koordinuje a monitoruje národní opatření a opatření NATO pro civilní nouzovou připravenost a krizový management v oblasti přepravy:
 - letecké
 - námořní
 - vnitrozemské povrchové

Skupina pro průmyslové zdroje a komunikační služby (IRCISG)

- Industrial Resources and Communication Services Group
- Gestoři v ČR: Ministerstvo průmyslu a obchodu a Český telekomunikační úřad
- Skupina vznikla sloučením: Industrial Planning Committee (IPC) a Civil Communications Planning Committee (CCPC)
- Skupina zajišťuje stálou dostupnost a efektivní distribuci základních průmyslových dodávek a služeb jak pro civilní, tak pro vojenské účely.
- Koordinuje využití průmyslových zdrojů ČS pro podporu obranného úsilí.
- Zodpovídá za civilní komunikace v krizových opatřeních NATO.
- Zajišťuje dostupnost komunikačních služeb pro politické, ekonomické a vojenské účely.

Společná skupina pro zdraví, zemědělství a potraviny (JHAFG)

- Joint Health, Agriculture and Food Group
- Gestoři v ČR: Ministerstvo zdravotnictví a Ministerstvo zemědělství
- Skupina vznikla sloučením: Joint Medical Committee (JMC) a Food and Agriculture Planning Committee (FAPC)
- Podpora tvorby zdravotních plánů a legislativy pro mimořádné události v rámci Aliance
- Zabezpečení civilně-vojenské spolupráce při zdravotnickém plánování při mimořádných událostech.
- Připravuje a používá procedury a prvky pro podporu dodávky potravin členským státům v případě mimořádných událostí.

CNP V KRIZOVÉM ŘÍZENÍ V NATO

- CNP má důležitou roli v KŘ NATO
- CEPC – poradní orgán NAC v otázkách CNP/ochrany obyvatelstva
- Součástí NATO Crisis Response System (NCRS) jsou i opatření CNP
- Nástroje CNP – CEP Crisis Management Arrangements (CMAs) – opatření krizového řízení v oblasti ochrany obyvatelstva
- Role CNP ve cvičení orgánů krizového řízení CMX

OPATŘENÍ KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ CNP

(CRISIS MANAGEMENT ARRANGEMENTS)

- Mechanismus podpory/pomoci při řešení mimořádných událostí
- Definuje roli a úkoly jednotlivých prvků CNP v případě krizového řízení
- Je součástí Systému reakce na krize NATO (NCRS)
- CME – Crisis Management Element (IS – personální podpora CEPC)
- Civilní experti/expertízy
- Tým rychlé reakce (Rapid Reaction Team - RRT),
- Poradní podpůrný tým (Advisory Support Team - AST)

NÁSTROJE CNP

Civilní experti

- Přibližně 400 expertů (státní i soukromý sektor) pod plánovacími skupinami CNP
- Použití v místě pracoviště (e-mail, telefon)
- Použití tzv. „Call-up“ (povolání do postižené země (na místo zásahu), centrála NATO, jiná mezinárodní organizace)

1) Tým rychlé reakce

2) Poradní a podpůrný tým

Tým rychlé reakce (Rapid Reaction Team - RRT)

- Iniciován Výborem pro civilní letectví (kosovská krize 1999)
- Koncept umožňuje vytvořit tým **schopný rychlého posouzení** civilních potřeb a civilních kapacit při operacích a mimořádných událostech (expertízy tzv. plánovacích skupin)
- RRT vyhodnocuje situaci, poskytuje poradenství na místě události
- Rozmístění týmu – do 24 hod. po schválení žádosti
- Vyslán na žádost země postižené mimořádnou událostí
- Vyslání schvaluje CEPC/28, popř. NAC

Poradní a podpůrný tým

(Advisory Support Team - AST)

- Určen pro pomoc národním orgánům nebo mezinárodním organizacím **při přípravě** na odezvu na živelní nebo technologické mimořádné události
- Nabízí expertízy státům na jejich vlastní žádost (např. EURO 2012, UA, atd.)
- Poskytuje poradenství ve vyhodnocování a dalším rozvoji národní úrovně připravenosti na mimořádné události
- AST není určen k vyslání na místo po mimořádné události
- Vyslání schvaluje CEPC/28, popř. NAC

Euroatlantické koordinační středisko pro řešení mimořádných událostí

- Euroatlantic Disaster Relief Coordination Centre (EADRCC)
- Výkonný prvek CNP NATO, vznik 1998
- EAPC formát
 - MD, ICI i PAG mohou využít
- Mandát pro koordinaci pomoci při
 - přírodních katastrofách,
 - technologických haváriích,
 - teroristickém útoku za použití CBRN (od 2001)
- Pravidelná cvičení (součinnost, regionální přístup, spolupráce s OSN)

AKTIVITY EADRCC – OPERACE

krize na **Ukrajně (Civil Preparedness-aktivován CME)**

- 2 žádosti o mezinárodní pomoc (zdravotnický materiál, rehabilitace voj. personálu)
- AST (4. – 9. 4. 2014) – ochrana KI (jaderná zařízení)

Jordánsko a Turecko – pomoc při zvládnutí Syrských uprchlíků

Albánie - sněhová kalamita a následné povodně

Irák – humanitární pomoc v utečeneckém táboře

AKTIVITY EADRCC – cvičení (příklad)

Mezinárodní cvičení záchranářů

- **Téma cvičení:**
 - povodně velkého rozsahu (záchrana na vodě, čerpání vody),
 - zásah a dekontaminace v případě CBRN nehody
 - zásah ve výšce a nad volnou hloubkou
- 21. – 24. 3. 2019 hlavní plánovací konference, Podgorica, Černá Hora
- 27. – 30. 6. 2019 závěrečná plánovací konference, Podgorica, Černá Hora

AKTIVITY EADRCC – CVIČENÍ (PŘÍKLAD)

- Digitální/virtuální cvičení společně se seminářem
- **Civilně-vojenská spolupráce v případě mimořádné události s velkým počtem zraněných a evakuovaných**
- 4. – 7. 7. 2019, Targu Mures, Rumunsko
- Organizováno EADRCC společně s JHAFG, CPG a rumunským ministerstvem pro mimořádné situace
- 150 účastníků ze 17 zemí
- **Lektor – instruktor ze ŠVZ Brno (MV-GŘ HZS ČR) – součást plánovacího týmu pro scénář cvičení**

SOUČASNÉ AKTIVITY – PRIORITY CNP NATO

- A. Zvyšování odolnosti a civilní připravenosti členských států (včetně hybridních hrozeb)
- B. Raketová obrana
- C. Cvičení CMX
- D. CBRN připravenost

VARŠAVSKÝ SUMMIT NATO

- Poprvé v historii problematika CNP na úrovni představitelů vlád (summitu)
- Závazek pokračovat ve zvyšování alianční odolnosti a vylepšení civilní připravenosti proti širokému spektru hrozeb (včetně hybridních) – **úkol pro CEPC**
- CNP v **Komuniké ze Summitu** v odstavci 4 a 73

Metodika na zvýšení civilní připravenosti

Metodiky pomáhá členským státům v implementaci jednotlivých požadavků v sedmi základních oblastech odolnosti identifikovaných ve „Zprávě o stavu civilní připravenosti“

Sedm základních strategických oblastí:

1. Zachování kontinuity veřejné správy a základních funkcí státu
2. Zajištění odolnosti dodávek energií
3. Schopnost efektivně řešit nekontrolovatelný pohyb osob
4. Zabezpečení odolnosti infrastruktury dodávek vody a potravin
5. Schopnost zvládat velký počet zraněných
6. Odolné komunikační systémy
7. Odolná dopravní infrastruktura

RAKETOVÁ OBRANA

Dokončeny a schváleny 3 závěrečné zprávy:

1. Vývoj plánu na minimalizaci dopadů sestřelení případné rakety (Závěrečná zpráva pro NAC - 2012)
 2. Provedení studie na posílení NATO civilně-vojenskou spoluprací a infrastrukturu v oblasti přijímání informací a předávání zpráv národním civilním orgánům (Závěrečná zpráva pro NAC - 2014)
 3. Plán na minimalizaci následků případného nesestřelení balistické rakety (Závěrečná zpráva pro NAC - 2015)
- V současné době - **diskuse implementace na národní/ch úrovni/ích**

NEZÁVAZNÉ SMĚRNICE A MINIMÁLNÍ STANDARDY CBRN PRO ZÁCHRANÁŘE

- Implementační fáze aliančního projektu
- Ad-hoc pracovní skupina k nezávazným směrnicím v oblasti CBRN (příslušník z IOOB Lázně Bohdaneč)
- Pravidelné kurzy pro školitele CBRN pro prvozásahové jednotky
 - V 6 státech: ČR (CoE Vyškov), Bulharsko, Turecko, Německo, Litva a Kazachstán
 - V rámci CPG máme CBRN civilního experta (z IOOB LB)
 - Účast na kurzech pro školitele
- 21. – 23. 11. 2019 Norsko – setkání ředitelů a expertů školicích center na CBRN pro prvozásahové jednotky

PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VÝBORU CEPC A CPG

Výbor CEPC

- ▶ Aspekty CNP během krize na Ukrajině
 - Ochrana KI, přesun obyvatelstva v případě válečného konfliktu, strategická komunikace, civilně vojenská interakce a podpora
- Civilní připravenost (metodika zvýšení civilní připravenosti)
- Zpráva o stavu civilní připravenosti
 - Diskuse scénáře aktivace článku 5

Skupina pro civilní ochranu (CPG)

- ▶ Metodika na zvýšení odolnosti proti hybridní hrozbě – diskuse výchozích hodnotících kritérií v oblastech:
 - ▶ Zachování kontinuity veřejné správy a základních funkcí státu
 - ▶ Schopností efektivně řešit nekontrolovatelný pohyb osob
 - ▶ Schopností zvládat velký počet zraněných

CMX

- Mezinárodní cvičení orgánů krizového řízení NATO prověřuje systém krizového řízení NATO
 - Konzultace, kolektivní rozhodování
 - Článek 4 (konzultace)
 - Článek 5 (kolektivní obrana)
- Hybridní hrozba, kybernetický útok, atp.
- CNP součástí cvičení
- Účast partnerů FI, SE
- EU - pozorovatel

DÍLČÍ ZÁVĚR

- Systém CNP NATO je určen na podporu vedení vojenských operací
- Smyslem je posilování společenské odolnosti a účinná podpora při řešení mimořádných událostí spojenců a partnerů
- Příprava a plánování na krizové situace pokrývá ochranu obyvatelstva, přepravu, komunikaci, průmyslové zdroje a potraviny
- Procedury a mechanismy jsou prověřovány každoročním cvičením krizového řízení (CMX)

ZÁVĚR

- ČR disponuje sofistikovaným systémem CNP a HOPKS
- Systémy jsou určeny pro pokrytí materiálních potřeb a služeb pro vojenské i nevojenské krizové situace
- Významnou roli sehrává SSHR- koordinuje, plánuje, financuje, řídí aktivity spojené s CNP a HOPKS
- Systém je přizpůsobován potřebám vyplývajícím z bezpečnostního prostředí a ekonomickým možnostem
- Procesně je upravován na základě získaných zkušeností (KS, cvičení)
- Opatření hospodářské mobilizace prošla významnou redukcí, není jednoznačně vymezena budoucí poptávka ze strany OS
- Systém národní je úzce provázán se systémem CNP NATO